

Kaderprogramma Passende Zorg 2024-2028

Gerichte ronde 2026-1: kennisvragen geagendeerd door beroeps- en koepelorganisaties

Datum openstelling: 18 juni 2026

Datum fysieke bijeenkomst: 8 juli 2026, 12.00-17.00 uur

Aanmelden kan tot 7 juli 2026, 12.00 uur

Deadline indienen subsidieaanvraag: 15 september 2026, 14.00 uur

Kaderprogramma Passende Zorg 2024-2028

Gerichte ronde 2026-1: kennisvragen geagendeerd door beroeps- en koepelorganisaties

Datum geplaatst: 18 juni 2026

Deadline indienen subsidieaanvraag: 15 september 2026, 14.00 uur

In de eerste fase van deze gerichte ronde heeft ZonMw beroeps- en koepelorganisaties gevraagd om impactvolle kennisvragen te agenderen over zorg die wordt vergoed vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw). Met deze kennisvragen konden zij aangeven welke kennis nodig is om de beweging naar passende zorg te maken. Het doel is om met deze nieuwe kennis bij te dragen aan:

1. Beslissingen over welke zorg vergoed blijft (of juist niet meer) vanuit de Zvw (ook wel 'pakketbeheer' genoemd), en/of
2. Het ontwikkelen en onderhouden van richtlijnen en kwaliteitsstandaarden, en/of
3. De contractering van zorg door verschillende partijen.

Hieronder vindt u de kennisvraag die is geselecteerd voor deze gerichte subsidieronde. Voor de kennisvraag is er een bijlage (annex) met meer informatie.

[Kennisvraag \(zie annex 1\)](#): Leidt vroegtijdige ambulante gecombineerde chronotherapie (Chronokickstart), toegevoegd aan gebruikelijke zorg, tot een snellere afname van depressieve symptomen dan alleen gebruikelijke zorg bij patiënten met een depressieve stoornis of bipolaire depressie?

ZonMw organiseert een bijeenkomst op 8 juli 2026, 12.00-17.00 uur. In 'paragraaf 2.3 Bijeenkomst' leest u meer informatie over de bijeenkomst.

Inhoud

1.	Samenvatting.....	4
2.	Doel subsidieoproep.....	5
2.1	Kaderprogramma Passende Zorg 2024-2028.....	5
2.2	Gerichte ronde – proces vaststellen kennisvragen	6
2.3	Bijeenkomst	6
3.	Voorwaarden en verplichtingen.....	6
3.1	Voorwaarden	6
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?.....	7
3.1.2.	Staatssteun voorkomen	7
3.1.3.	Samenwerking en bijdrage van derden	8
3.1.4.	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	9
3.1.5.	Praktische voorwaarden	9
3.2	Verplichtingen	11
4.	Beoordeling en prioriteitstelling	11
4.1	Beoordelingsprocedure	11
4.2	Relevantiecriteria	12
4.3	Kwaliteitscriteria.....	14
4.4	Prioriteitstelling	16
5.	Indienen.....	17
5.1	Indiening via Mijn ZonMw	17
5.2	Tips	17
5.3	Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag.....	17
5.4	Inhoudelijke vragen	17
5.5	Technische vragen	17
5.6	Downloads en links.....	17
6.	Annexen	19
	Annex 1 – Kennisvraag en PICO(ts): Chronokickstart voor patiënten met een depressieve stoornis of bipolaire depressie	20
	Annex 2 – Staatssteuninstrument AGVV	24
	Annex 3 – Staatssteuninstrument De-minimisverordening.....	26
	Annex 4 – Staatssteuninstrument Daadwerkelijke Samenwerking.....	27

1. Samenvatting

Wie

Dit is een oproep op uitnodiging. ZonMw organiseert voor de kennisvraag een bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst worden een hoofdaanvrager/projectleider en een projectgroep gekozen. Daarna nodigt ZonMw de projectgroep, via de hoofdaanvrager, uit om samen 1 subsidieaanvraag uit te werken en in te dienen. Een subsidieaanvraag kan alleen worden ingediend door een hoofdaanvrager die werkt bij een Nederlandse onderzoeksorganisatie (volgens de definitie van het EU-staatssteunrecht) of Nederlandse zorginstelling.

Waarvoor

Deze subsidieoproep stimuleert kennisontwikkeling. Het doel is om vanuit waardegedreven zorg goed onderbouwde besluiten te nemen over zorg die wordt vergoed vanuit het basispakket van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Het kan ook gaan om zorg die valt onder een combinatie van de Zvw en de Wet langdurige zorg (WLz). Deze oproep is bedoeld voor een subsidieaanvraag voor onderzoek naar de kennisvraag *“Leidt vroegtijdige ambulante gecombineerde chronotherapie (Chronokickstart), toegevoegd aan gebruikelijke zorg, tot een snellere afname van depressieve symptomen dan alleen gebruikelijke zorg bij patiënten met een depressieve stoornis of bipolaire depressie?”* die is geagendeerd door beroeps- en koepelorganisaties (zie [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#)). De beoordelingscommissie heeft beoordeeld dat deze kennisvraag volledig uitgewerkt en relevant is.

Wat

U kunt maximaal 1 miljoen euro aanvragen. U dient uw begroting en de looptijd van het project goed te onderbouwen. Het project mag niet langer duren dan nodig en maximaal 10 jaar. Binnen deze subsidieronde wordt 1 subsidieaanvraag toegekend.

Wanneer

ZonMw organiseert een bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst wordt onder andere een hoofdaanvrager/projectleider en een projectgroep gekozen. Als u hoofdaanvrager wilt worden, is deelname aan de bijeenkomst verplicht. Meer informatie over de bijeenkomst en hoe u zich kunt aanmelden, vindt u in paragraaf 2.3 Bijeenkomst.

Wat	Wanneer
Deadline aanmelden bijeenkomst	7 juli 2026, 12.00 uur
Bijeenkomst	8 juli 2026, 12.00-17.00 uur
Deadline indienen subsidieaanvraag	15 september 2026, 14.00 uur
Besluit*	Uiterlijk medio januari 2027
Uiterste startdatum	Zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen 6 maanden na besluit

* In deze ronde vindt geen wederhoor plaats, tenzij dit op basis van de beoordeling van de subsidieaanvraag noodzakelijk is, bijvoorbeeld als de beoordelingscommissie niet voldoende informatie heeft om te kunnen adviseren over de aanvraag. In dit geval vindt het wederhoor medio november 2026 plaats via een interview of schriftelijk. Het besluit volgt dan medio januari 2027.

2. Doel subsidieoproep

Deze subsidieoproep heeft als doel kennis te ontwikkelen over de kennisvraag die u vindt in [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#).¹ Het onderzoek binnen deze subsidieoproep betreft evaluatieonderzoek. Dit is gericht op het onderzoeken (evalueren) van zorg die al in de praktijk wordt toegepast. Voor deze zorg is nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs beschikbaar of er zijn vragen over welke zorg het meest kosteneffectief, arbeidsbesparend of duurzaam is. Met dit type onderzoek wordt nieuwe kennis ontwikkeld voor het aanmerkelijk verbeteren van (een aspect van) bestaande producten, procedés of diensten. Onderzoek dat uitsluitend is gebaseerd op het gebruik van bestaande data en kennis valt niet onder deze subsidieoproep. Het uiteindelijke doel van deze subsidieoproep is om met deze kennis bij te dragen aan passend pakketbeheer, het ontwikkelen en onderhouden van richtlijnen en kwaliteitsstandaarden en/of het contracteren van passende zorg.

2.1 Kaderprogramma Passende Zorg 2024-2028

Deze subsidieoproep maakt deel uit van het [ZonMw-kaderprogramma Passende Zorg 2024–2028](#). Passende zorg helpt de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg te behouden en is gebaseerd op 4 principes: waardegedreven zorg, samen beslissen, zorg dicht bij de patiënt en aandacht voor gezondheid (in plaats van alleen ziekte).

Passende zorg is mensgericht: de waarde van zorg voor de patiënt of cliënt staat centraal. Alleen zorg die écht werkt en zo optimaal mogelijk is georganiseerd, komt voor vergoeding in aanmerking. Daarbij gaat het om aantoonbare gezondheidswinst, en zorg die effectief, relevant en doelmatig is, met een optimale inzet van mensen, middelen, en grondstoffen. Passende zorg vindt plaats in een prettige en goede werkomgeving voor zorgprofessionals. Deze beweging is vastgelegd in de afspraken die partijen met elkaar hebben gemaakt in het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Het kaderprogramma Passende Zorg ondersteunt de partijen bij het realiseren van deze gezamenlijke opgave door het ontwikkelen van kennis die helpt om passende zorg in de praktijk vorm te geven. Het programma stimuleert kennisontwikkeling over welke bestaande zorg passend en verzekeraar is binnen de Zorgverzekeringswet (Zvw) en hoe bestaande zorg het beste kan worden georganiseerd. Het richt zich op alle zorgsectoren binnen de Zvw en richt zich op waardegedreven zorg: zorg die uitgaat van uitkomsten die voor de zorgvrager belangrijk zijn, zoals gezondheid en welzijn, en niet alleen op behandeling van ziekte. Goede zorg is niet alleen bewezen effectief, maar is ook afgestemd op de context, voorkeuren en doelen van de zorgvrager, en de manier waarop zorg wordt verleend en georganiseerd. Daarom is er aandacht voor zorgsector-overstijgende vraagstukken, de samenhang in zorgpaden en de patiëntreis. Naast kennisontwikkeling biedt het kaderprogramma de mogelijkheid om de benodigde onderzoeks- en kennisinfrastructuur te verstevigen.

Het kaderprogramma Passende Zorg nodigt zorg- en welzijnsprofessionals, samen met patiëntvertegenwoordigers en/of ervaringsdeskundigen nadrukkelijk uit om zélf veranderingen te initiëren en zo de zorg te verbeteren. Het kaderprogramma ondersteunt hen bij het ontwikkelen en benutten van kennis die de transformatie naar passende zorg stimuleert en direct bijdraagt aan zorg die beter, waardevoller en toekomstbestendig is.

Beweging naar werkwijze Cyclus van Gepast Gebruik

Een belangrijk onderdeel van passende zorg is het systematisch en doorlopend evalueren of effectieve zorg op de beste manier wordt toegepast en een werkwijze zoals de Cyclus van Gepast Gebruik (GvGG) hiervoor te hanteren ([Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#)). Het rapport 'Samen cyclisch werken aan Passende Zorg' (te downloaden via [deze](#) webpagina) laat zien dat de methodiek breder inzetbaar is dan alleen in de medisch specialistische zorg ([programma ZE&GG](#)). ZonMw is in gesprek met de sectoren over de mogelijkheden om vanuit het kaderprogramma Passende Zorg het ontwikkelen van de CvGG-werkwijze te ondersteunen.

¹ Een PICO(ts) is een hulpmiddel om een vraag scherp te formuleren voor klinisch onderzoek of evidence-based practice. Het staat voor Patiënt, Interventie, Comparator (vergelijking), Outcome (uitkomst), tijdsperiode en studiedesign. Hiermee wordt duidelijk welke populatie, behandeling, vergelijking, resultaat, follow-up periode en studiedesign centraal staan in het beoogde onderzoek.

2.2 Gerichte ronde – proces vaststellen kennisvragen

Bij het indienen van de kennisvragen door beroeps- en koepelorganisaties is onderbouwd hoe de kennisvraag is ontstaan, waarom deze kennisvraag van belang is en hoe hier gericht onderzoek naar moet worden gedaan (in de vorm van een PICO(ts)). Bij geagendeerde kennisvragen door beroeps- en koepelorganisaties beoordeelt de beoordelingscommissie of de kennisvraag maatschappelijk relevant is en een gerichte subsidieronde opengesteld kan worden. Voor de gerichte ronde 2026-1 zijn in totaal 13 kennisvragen beoordeeld door de commissie. Daaruit is 1 relevante kennisvraag geselecteerd.

2.3 Bijeenkomst

ZonMw organiseert een bijeenkomst op 8 juli 2026, 12.00-17.00 uur. Het doel van deze bijeenkomsten is tweeledig:

1. Informeren: toelichting op de kennisvraag, de PICO(ts) (zie [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#)), de subsidieoproep, de subsidieprocedure en de tijdslijnen.
2. Samenstellen van een projectgroep: het gezamenlijk komen tot een basis voor de projectgroep en bepalen wie de rol van projectleider/hoofdaanvrager op zich neemt.

Tegelijkertijd is er tijdens de bijeenkomsten ruimte om eerste ideeën te verkennen voor een plan van aanpak met onderzoeksopzet en om de haalbaarheid van het project te bespreken.

Als u hoofdaanvrager wilt worden van een subsidieaanvraag, dan is deelname aan de bijeenkomst verplicht. Voor medeaanvragers wordt deelname geadviseerd. Onafhankelijke facilitators vanuit ZonMw begeleiden de bijeenkomst. Na de bijeenkomst ontvangt de hoofdaanvrager de uitnodiging om samen met de projectgroep 1 subsidieaanvraag uit te werken en in te dienen.

Heeft u interesse om (hoofd)aanvrager te worden of om aan te sluiten als lid van een projectgroep? Meld u vóór 7 juli 2026, 12.00 uur aan via [het aanmeldformulier](#).

Binnen deze subsidieoproep is het uitgangspunt dat er 1 subsidieaanvraag wordt ingediend. Zo brengen alle relevante partijen hun kennis en expertise samen voor het beantwoorden van de kennisvraag. Juist deze samenwerking leidt tot de meest impactvolle kennisontwikkeling die de beweging naar passende zorg ondersteunt. Wanneer het tijdens of na de bijeenkomst toch niet lukt om 1 hoofdaanvrager aan te wijzen, stelt ZonMw de subsidieoproep open voor meer dan 1 subsidieaanvraag voor de kennisvraag. In dit geval dienen beoogde hoofdaanvragers zich te melden bij ZonMw via programmapassendezorg@zonmw.nl. Geïnteresseerden die zich na de bijeenkomst bij ZonMw melden, brengt ZonMw in contact met de beoogde hoofdaanvrager(s).

Wanneer er 2 of meer subsidieaanvragen worden ontvangen, worden deze in competitie beoordeeld. Er kan slechts 1 subsidieaanvraag worden gehonoreerd. Zie hiervoor paragraaf 4.4 Prioriteitstelling.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw houdt u rekening met rechten, voorwaarden en verplichtingen. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Artikel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1 Voorwaarden

Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen nemen.

- De subsidieaanvraag dient gericht te zijn op de beantwoording van de geagendeerde kennisvraag (zie [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#)). Bij de uitwerking dient uitgegaan te worden van de PICO(ts) (Patiënt, Interventie, Comparator, Outcome, tijdsperiode, studiedesign), zoals opgenomen in annex 1.

- De resultaten dienen zo snel als mogelijk beschikbaar te zijn. De looptijd van uw project is dan ook niet langer dan hiervoor nodig is (richttijd 2 tot 5 jaar) en maximaal 10 jaar. Zie de toelichting op de looptijd onder het kopje 'Haalbaarheid' in paragraaf 4.3 Kwaliteitscriteria.
- Projecten starten zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen 6 maanden na toekenning van de subsidie.
- De subsidieaanvraag dient voorzien te zijn van steunverklaringen van alle organisaties die bij de kennisvraag betrokken zijn, waaronder de relevante patiëntenvereniging(en), beroepsorganisatie(s) en wetenschappelijke vereniging(en). Zie toelichting op [bijlage 5 \(verplicht format\)](#) in paragraaf 3.1.5.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

De volgende partij(en) kan/kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- Hoofdaanvrager: een in Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersoon. De hoofdaanvrager is verantwoordelijk voor de subsidie, de uitvoering van dit project conform het plan van aanpak zoals beschreven in de gesubsidieerde subsidieaanvraag en voor de financiële administratie.²
- Overige leden van de projectgroep: dit zijn relevante stakeholders zoals zorgverleners, patiënten en/of ervaringsdeskundigen of hun vertegenwoordigers, wetenschappelijke en/of beroepsorganisaties, onderzoekers met expertise op het gebied van de methodologie en/of health technology assessment (HTA).

3.1.2. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun³. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel: Algemene groepsvrijstellingsverordening. Binnen deze subsidieoproep worden projecten gefinancierd die vallen onder de categorie industrieel onderzoek (zie artikel 25, lid 2, sub b van de AGVV).

Algemene groepsvrijstellingsverordening

In deze subsidieronde wordt gebruik gemaakt van de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Daardoor is er bij subsidieverlening, op basis van deze subsidieoproep, sprake van een geoorloofde vorm van staatssteun. Dat betekent dat er financieringsvoorwaarden en regels zijn voor de begroting. Daarnaast bent u verplicht om over bepaalde gegevens te verklaren. In [Annex 2 – staatssteuninstrument AGVV](#) vindt u meer informatie over de AGVV en de vereisten van de AGVV waaraan moet worden voldaan.

Als er sprake is van samenwerking, waarbij meerdere ondernemingen⁴ begunstigde van staatssteun kunnen zijn, dan moeten alle ondernemingen die aanspraak maken op subsidie voldoen aan de voorwaarden van de AGVV. Dit betekent dat alle voorwaarden en verplichtingen die voortvloeien uit de AGVV ook volledig van toepassing zijn op alle op subsidie aanspraak makende ondernemingen in het samenwerkingsverband. ZonMw stelt de Europese Commissie middels een kennisgeving zoals bedoeld in artikel 11 van de AGVV op de hoogte van deze subsidieoproep.

De maximale steunintensiteit voor industrieel onderzoek bedraagt 50% van de in aanmerking komende kosten. De steunintensiteit kan worden verhoogd van 50% (basis) tot maximaal 80% middels opslagen voor de omvang van de onderneming en verspreiding van projectresultaten. Meer informatie over de steunintensiteit vindt u in [Annex 2 – staatssteuninstrument AGVV](#). De in aanmerking komende kosten betreffen uitsluitend de kosten van de studie.

Bij de berekening van de steunintensiteit en de in aanmerking komende kosten zijn alle bedragen die worden gebruikt de bedragen vóór aftrek van belastingen of andere heffingen. De in aanmerking komende kosten moeten worden gestaafd met bewijsstukken die duidelijk, gespecificeerd en actueel zijn. Deze bewijsstukken kunnen, na honorering, op elk moment worden opgevraagd en dienen vervolgens binnen afzienbare tijd te worden aangeleverd aan ZonMw.

² Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, (2014/C 198/01), artikel 15 onder ee).

³ Artikel 107 VWEU.

⁴ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

Cofinanciering en/of een eigen bijdrage is verplicht en betreft het percentage van de kosten dat niet voor subsidie in aanmerking komt. U vermeldt in de projectbegroting de volledige kosten van het totale project en geeft aan welke kosten gedekt worden met het aangevraagde subsidiebedrag en welke kosten met een eigen bijdrage en/of cofinanciering (in cash of in kind) worden gefinancierd.

Onderzoeksorganisaties

De primaire activiteiten van onderzoeksorganisaties (volgens de Kaderregeling artikel 15 sub ee^[1]) hebben doorgaans geen economisch karakter en vallen daarmee buiten het bereik van het staatssteunrecht. Let op: indien sprake is van economische activiteiten, zoals de verhuur van een laboratorium, geldt mogelijk wel dat er sprake is van het staatssteunrecht, ook voor onderzoeksorganisaties.

De-minimisverordening⁵

Indien ondernemingen⁶ binnen deze subsidieronde aanspraak maken op subsidie en voldoen aan de gestelde voorwaarden, kan ZonMw de subsidie verstrekken onder de de-minimisverordening⁷. Dat betekent dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. Daarnaast bent u verplicht om over bepaalde gegevens te verklaren. In [Annex 3 – Staatssteuninstrument De-minimisverordening](#) vindt u meer informatie over de de-minimisverordening en de vereisten van de de-minimisverordening.

Daadwerkelijke samenwerking

Wanneer ondernemingen⁸ en onderzoeksorganisaties samenwerken aan het project, bestaat het risico dat de subsidie als ongeoorloofde staatssteun wordt beschouwd.

Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O⁹ is er geen sprake van (ongeoorloofde) staatssteun als de samenwerkende partijen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Wanneer zij aan die voorwaarden voldoen, is sprake van 'daadwerkelijke samenwerking'. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Annex 4 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#).

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen starten nadat een samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen. De projectactiviteiten mogen dus niet eerder starten.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

Als u vragen heeft over de toepassing van de AGVV en de-minimisverordening raden wij u aan om advies in te winnen bij juristen binnen uw organisatie.

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden, of kunnen leiden, tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Uit de subsidieaanvraag en de begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. U beschrijft per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen, maken onderdeel uit van de samenwerking.

^[1] Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, (2014/C 198/01), artikel 15 onder ee).

⁵ Verordening (EU) Nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun.

⁶ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

⁷ Verordening (EU) Nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun.

⁸ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7)

- Met welke partij(en) u een sponsorovereenkomst zal aangegaan en wat de in natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen u inhuurt, of, indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn als u de uitgewerkte aanvraag indient.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht). U vindt hier voorbeeld-overeenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg.

De voorwaarden die op deze webpagina en in de toelichting worden genoemd, maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. ZonMw kan (een) concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvragen. Deze overeenkomst(en) moeten eerst door ZonMw geaccepteerd zijn, voordat we subsidie verlenen.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde:

- Kan maximaal 1 miljoen euro worden aangevraagd voor een looptijd niet langer dan nodig en van maximaal 10 jaar.
- Accountantskosten tot een maximum van € 7.500,- mogen bij projecten van € 500.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt 1 miljoen euro.

U kunt kosten voor open access-publicaties tot een maximumbedrag van € 5.000,- opnemen in de projectbegroting als u volgens de volledig gouden open access-route publiceert. In de begroting neemt u 'open access' als aparte budgetregel op. Ondernemingen die gebruik maken van de AGVV mogen geen budget voor open access opnemen. Zie voor meer informatie over Open Access 3.2 Verplichtingen en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

Opvolgende financiering

ZonMw kan besluiten om voor toegekende projecten van deze subsidieoproep een aanvullende subsidieoproep open te stellen. Hiermee kan bijvoorbeeld een impuls worden gegeven aan het verdere gebruik van de resultaten.

3.1.5. Praktische voorwaarden

De volgende praktische voorwaarden zijn van toepassing:

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.

- Deze oproep staat open voor de uitwerking van een subsidieaanvraag gericht op een geagendeerde kennisvraag zoals omschreven in [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#). Het is belangrijk dat:
 - Uw subsidieaanvraag voldoet aan de voorwaarden en criteria omschreven in de algemene tekst van deze subsidieoproep.
 - Uw subsidieaanvraag exact ingaat op de specifieke kennisvraag zoals omschreven in de annex en daarbij ook ingaat op de opmerkingen van de beoordelingscommissie.
- De volgende bijlagen zijn verplicht om toe te voegen:
 - **Begroting:** Ondertekende, compleet ingevulde begroting in het verplichte [Begrotingsformat Gerichte ronde 2026-1](#).
LET OP: bij dit begrotingsformat vult u per deelnemende organisatie een apart tabblad in. Bij bepaalde opties/keuzes (bijvoorbeeld over de grootte van uw onderneming) dient u een verklaring in te vullen waaruit dit blijkt. Begin daarom op tijd met het opstellen van uw begroting en het invullen van het format.
Overige aandachtspunten voor het invullen van de begroting:
 - Tabblad 1 bevat instructies voor het invullen van het begrotingsformat.
 - Start uw begroting door het tabblad 'basisgegevens' in te vullen.
 - Vervolgens vult u voor elke aanvragende organisatie een eigen tabblad in en kiest u het relevante staatssteuninstrument (type activiteit en vrijstelling):
 - voor onderzoeksorganisaties kiest u 'niet-economische activiteit'.
 - voor ondernemingen kiest u uit 'de-minimis' of 'AGVV art 25(2)(b) – Industrieel onderzoek'. Zie sectie 3.1.2. Staatssteun voorkomen voor een toelichting.
 - Alleen de organisatie van de hoofdaanvrager dient de begroting te ondertekenen.
 - U levert de begroting aan als 1 PDF waarin alle door u ingevulde tabbladen zichtbaar zijn. Let u daarbij op dat de inhoud goed leesbaar is.
 - **Bijlage 1:** Planning en inclusieschema – gebruik hiervoor [het verplichte format](#).
 - **Bijlage 2:** Patiënteninclusie – gebruik hiervoor de volgende [flowchart](#).
 - **Bijlage 3:** Patiëntenparticipatie – gebruik hiervoor het verplichte format [participatiematrix](#). Let op: het verkrijgen van dit format kan enkele werkdagen duren.
 - **Bijlage 4:** Intentieverklaringen van alle deelnemende centra, inclusief aantal te includeren patiënten per maand – gebruik hiervoor [het verplichte format](#).
 - **Bijlage 5:** [Steunverklaringen](#) van alle bij de kennisvraag betrokken patiëntenorganisatie(s), wetenschappelijke vereniging(en) en beroepsorganisatie(s). In deze steunverklaring geven de organisaties duidelijk aan waarom zij het onderzoek steunen, op welke wijze zij dit doen en in welke fase van het onderzoek (voorbereiding, uitvoering, kennisverspreiding). Gebruik het verplichte format. Voeg alle steunverklaringen samen tot 1 PDF. LET OP: dit format bevat aanvullende informatie ten opzichte van de steunverklaringen die zijn ingediend bij het agenderen van de kennisvraag. De steunverklaringen zoals eerder ingediend als onderdeel van de kennisvraag kunt u niet nogmaals bijvoegen.
 - **Bijlage 6:** Aanmeldformulier kennisvraag opgesteld en ingediend door beroeps- en koepelorganisaties, inclusief het systematische literatuuronderzoek. Dit is het relevantiedossier en hiermee wordt de navolgbaarheid van de herkomst van de kennisvraag geborgd. Dit aanmeldformulier zal na de bijeenkomst gedeeld worden met de hoofdaanvrager.
- De volgende bijlagen voegt u alleen toe indien van toepassing:
 - **Bijlage 7:** Letter of Commitment (LoC). Wanneer er sprake is van cofinanciering, voegt u een LoC toe. Zie de toelichting bij [3.1.3 Samenwerking en bijdrage van derden](#) en de pagina [Subsidies en samenwerking, bijdragen van derden](#) voor een model LoC.
 - **Bijlage 8:** De van toepassing zijnde staatssteunverklaringen (zie secties [3.1.2](#), [5.6](#), [annex 2](#), [annex 3](#) en [annex 4](#)) en de van toepassing zijnde verklaring(en) onderzoeksorganisatie per deelnemende organisatie. UMC's zijn in deze subsidieronde gekwalificeerd als onderzoeksorganisatie en hoeven geen verklaring bij te voegen. Voeg alle bijlagen samen tot 1 PDF.
- De volgende bijlage is optioneel:
 - **Bijlage 9:** Optionele bijlage met figuren en tabellen – maximaal 2 A4.

Andere bijlagen dan hierboven beschreven worden niet meegenomen bij de beoordeling van uw subsidieaanvraag.

3.2 Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open access**

Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten open access beschikbaar gesteld worden (conform het open access-beleid van ZonMw). Daarbij accepteert ZonMw verschillende open access-routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere typen (wetenschappelijke) publicaties open access beschikbaar te stellen (zoals monografieën, boeken, conference proceedings en grijze literatuur), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).

Voor meer informatie over het ZonMw open access-beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).

- **Voorwaarden voor valorisatie**

ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten. Daarom dienen de [10 principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf, indien van toepassing, hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de 10 principes zullen naleven.

- **Monitoring van uw project**

Als uw project gehonoreerd wordt, dan gelden gedurende de looptijd van uw project de [algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) met betrekking tot monitoring. Wanneer de kennisvraag relevant is voor pakketbeheer zal Zorginstituut Nederland nauw betrokken worden bij de beoordeling en een belangrijke rol spelen bij de monitoring van deze projecten.

- **Delen van resultaten**

Het onder embargo delen van onderzoeksresultaten maakt dat uitkomsten versneld in de praktijk beschikbaar komen. Na afronding van uw project kunt u gevraagd worden om uw resultaten onder embargo met de relevante partijen te delen, waaronder de organisatie die de kennisvraag heeft geagendeerd.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1 Beoordelingsprocedure

Om in aanmerking te komen voor honorering dient de subsidieaanvraag beoordeeld te worden als 'voldoet aan relevantiecriteria' en de kwaliteit als 'zeer goed', 'goed' of 'voldoende'.

Nadat u uw subsidieaanvraag heeft ingediend, wordt eerst beoordeeld of de subsidieaanvraag voldoet aan de voorwaarden gesteld in deze oproep. Als hieraan is voldaan, beoordeelt de commissie de aanvraag op kwaliteit. De beoordeling van de relevantie bestaat uit het vaststellen of het relevantiedossier voldoende is toegelicht en onderbouwd. Zie een toelichting onder 4.2 Relevantiecriteria.

De commissie geeft een oordeel op kwaliteit (zeer goed, goed, voldoende, matig of onvoldoende), zie 4.3 Kwaliteitscriteria. Er worden geen externe referenten geraadpleegd voor de beoordeling van de kwaliteit. In deze subsidieronde vindt geen wederhoor plaats, tenzij de commissie dit op basis van de beoordeling noodzakelijk acht. In dat geval stelt de commissie bespreekpunten vast die schriftelijk met de aanvrager worden gedeeld. Het wederhoor vindt vervolgens plaats met de hoofdaanvrager/projectgroep (maximaal 3 personen) in de vorm van een interview. Van het interview wordt een geluidsopname gemaakt, die bij het versturen van de besluitbrieven wordt vernietigd. Bij

uitzondering kan gevraagd worden om een schriftelijk wederhoor in plaats van een interview als de commissie een schriftelijke reactie noodzakelijk acht om tot een beoordeling te komen.

Zorginstituut Nederland kan betrokken worden bij de advisering of een subsidieaanvraag binnen de Zvw of combinatie van Zvw en Wlz valt en of de aanvraag relevant is voor [pakketbeheer](#). Indien het relevant is voor pakketbeheer, is een positief oordeel van de Raad van Bestuur van Zorginstituut Nederland een voorwaarde voor subsidieverstreking door het bestuur van ZonMw.

4.2 Relevantiecriteria

De relevantiecriteria in deze subsidieoproep bestaan uit subsidieronde-specifieke relevantiecriteria en algemene ZonMw criteria. Voor de subsidieronde-specifieke relevantiecriteria geldt dat de informatie uit het aanmeldformulier voor de agendering van de kennisvraag kan worden overgenomen. Dit aanmeldformulier zal na de bijeenkomst gedeeld worden met de hoofdaanvrager. Het kan zijn dat de commissie bij agendering van de kennisvraag aanvullende opmerkingen heeft gemaakt over de uitwerking van de relevantiecriteria van de kennisvraag. Deze opmerkingen zijn dan opgenomen in [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#) en dient u te verwerken in uw subsidieaanvraag. Voor de algemene relevantiecriteria geldt dat u deze bij indiening van de subsidieaanvraag uitwerkt.

De relevantie van de kennisvraag is door de commissie beoordeeld bij het selecteren van de kennisvragen (zie [2.2 Gerichte ronde – proces vaststellen kennisvragen](#)). Op basis van uw uitwerking van de algemene relevantiecriteria kan de relevantie van de kennisvraag opnieuw worden getoetst. Dit geldt ook wanneer de commissie opmerkingen heeft gemaakt over de uitwerking van de subsidieronde-specifieke relevantiecriteria (zie [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#)). Het is dan mogelijk dat de commissie vaststelt dat de kennisvraag niet voldoet aan de relevantiecriteria.

Subsidieronde-specifieke relevantiecriteria

- **Praktijkgerichtheid**

Het onderzoek levert bruikbare resultaten op voor de toets op het basispakket en/of voor het ontwikkelen en onderhouden van richtlijnen, en/of kwaliteitsstandaarden en/of voor contractering van zorg (inclusief bekostiging). Laat in uw aanvraag onder andere de volgende punten aan bod komen.

- Waar komt de kennisvraag vandaan en in hoeverre sluit uw onderzoeksvraag aan bij kennisagenda's, richtlijnen en/of pakketbeheer?
- Maak de urgentie van het onderzoek naar de kennisvraag duidelijk. Denk hierbij aan: waarom moet de kennisvraag beantwoord worden? In hoeverre is er twijfel over de effectiviteit, doelmatigheid en passende inzet van de vormen van zorg(interventie(s)) die u wilt onderzoeken? Welke impact verwacht u van het beantwoorden van de kennisvraag? Waarom is dit project van belang voor patiënten/cliënten en hun naasten?
- De partijen voor wie het beantwoorden van de kennisvraag relevant is. Licht toe welke rol wetenschappelijke verenigingen, beroepsverenigingen en/of patiëntenorganisaties spelen bij het opzetten en het uitvoeren van de studie en bij de implementatie van de resultaten.
- De huidige praktijk. Denk hierbij aan: hoeveel zorginstellingen bieden de standaardzorg aan en hoe vaak doen ze dat? Hoeveel zorginstellingen bieden de zorg aan waarvan u het effect wilt onderzoeken, en hoe vaak doen ze dat? Zijn er (behandel)voorkeuren vanuit patiënten en/of professionals? Belemmeren andere barrières in de praktijk het uitvoeren van het onderzoek?

- **Gezondheidswinst of -verlies, Financiële impact en Maatschappelijke ziektebelasting**

De subsidieaanvraag geeft inzicht in de te behalen doelmatigheid ten opzichte van de vergelijkende behandeling. U dient in te gaan op:

- **Gezondheidswinst of -verlies**

De verwachte effecten op uitkomsten die voor patiënten relevant zijn (gemeten met klinische uitkomstmaten, 'Patient Reported Outcome Measures' (PROM's) en/of 'Patient Reported Experience Measures' (PREM's)) en de winst die de interventie naar verwachting heeft op 'Disability-Adjusted Life Years' (DALY's) of 'Quality-Adjusted Life Years' (QALY's).

- **Financiële impact**
Een inschatting van het verschil in (financiële) kosten van de zorg/interventie die centraal staat in uw onderzoek ('I') en de zorg waarmee vergeleken wordt ('C'). Het is daarbij belangrijk om alle relevante kosten en besparingen mee te nemen. Dit gaat om kosten vanuit het maatschappelijk en het gezondheidszorgperspectief.
 - **Maatschappelijke ziektelast**
Een onderbouwing van de impact van een aandoening op het niveau van de samenleving. U dient hierbij ook de omvang van de populatie (prevalentie/incidentie) en het aantal behandelingen/het aantal testen per patiënt (waarop de kennisvraag betrekking heeft) te onderbouwen met (Nederlandse) data. Hierbij kunt u denken aan Vektis-data, DHD-data, DIS-data, kwaliteitsregistraties of een eigen inventarisatie op basis van patiëntendossiers. Het aantal patiënten dat in aanmerking komt voor de behandeling geeft meteen een beeld van de maatschappelijke ziektelast zoals gedefinieerd in het [Maatschappelijk agenderingskader van Zorginstituut Nederland](#).
 - **Ongewenste praktijkvariatie**
In hoeverre is er momenteel sprake van ongewenste praktijkvariatie en op welke wijze hebben de onderzoeksresultaten hier invloed op?
 - **Klimaat en milieu-impact**
Klimaat en milieu-impact worden in het IZA benoemd als belangrijke aspecten in het maken van keuzes in de zorg. Momenteel is hiervoor nog geen goed rekenmodel beschikbaar. U wordt gevraagd om een inschatting te geven van de uitkomsten die het beantwoorden van de kennisvraag kan hebben op de ecologische duurzaamheid. Licht toe welke informatie beschikbaar is, welke informatie er tijdens de studie verzameld kan worden, en op welke manier deze informatie verzameld wordt. Is er een verschil te verwachten in klimaat- en/of milieu-impact tussen de interventiegroep ('I') en de controlegroep ('C')? Om u te ondersteunen bij deze onderdelen of ter inspiratie, kunt u de "[Sustainable Research Cycle](#)" toepassen. Volg hierbij de stappen 1, 2 en 3 van "[Sustainability as the primary focus](#)" (groene route) en "[Sustainability as co-benefit](#)" (gele route). Denk hierbij ook aan de pijlers van de [Green Deal](#):
 - Terugdringen van CO₂-uitstoot (bijvoorbeeld door vermindering in het gebruik van het aantal opnamedagen of vervoersbewegingen).
 - Duurzamer gebruik van grondstoffen (bijvoorbeeld door een vermindering in de hoeveelheid afval).
 - Minder medicijnresten in het water (bijvoorbeeld door het gepast voorschrijven en verstrekken van medicijnen).
 - Een gezondere leefomgeving voor patiënt, cliënt en zorgmedewerker.
- Het kaderprogramma Passende Zorg wil niet alleen bijdragen aan een minimale impact op het klimaat, het milieu en de leefomgeving van de te onderzoeken interventies, maar streeft ook naar ecologische duurzaamheid van het onderzoek zelf. Licht toe hoe u bij het uitvoeren van uw onderzoek aandacht heeft voor duurzaamheidsdoelen op het gebied van CO₂-uitstoot, grondstofverbruik en circulariteit. U kunt denken aan onder andere duurzame bedrijfsvoering, advies van duurzaamheidsadviseur, duurzame reisbewegingen, het hergebruik, duurzaam opslaan en/of beschikbaar maken van data (zie ook onderstaande paragraaf 'Open Science') en het beperken van impact op de leefomgeving.
- **Arbeidsinzet**
Arbeidsinzet wordt in het IZA benoemd als belangrijk aspect in het maken van keuzes in de zorg. Momenteel is hiervoor nog geen goed rekenmodel beschikbaar. U wordt gevraagd om een eerste inschatting te geven van de impact die het beantwoorden van de kennisvraag kan hebben op de arbeidsinzet. Licht toe welke informatie beschikbaar is, welke informatie er tijdens de studie verzameld kan worden, en op welke manier deze informatie verzameld wordt. Is er een verschil te verwachten in tijdsinvestering van de verschillende betrokken zorgprofessionals (arts, verpleegkundige, laborante, apotheker) tussen de interventiegroep ('I') en de controlegroep ('C')? Geef een schatting van de inzet per betrokken zorgprofessional voor 'I' en 'C'.

Algemene ZonMw relevantiecriteria

- **Toepassing in termen van impact**
Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt

worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op de website van ZonMw leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op de ZonMw-webpagina [Kennisbenutting](#). Laat in uw aanvraag zien:

- Welke bruikbare kennis en/of producten het onderzoek kan opleveren en welke doelgroepen, op welke wijze en op welke termijn hierover worden geïnformeerd.
- Hoe u ervoor zorgt dat de onderzoeksresultaten worden ingebed in de dagelijkse zorgpraktijk.
- Welke acties noodzakelijk zijn voor implementatie of de-implementatie, wie er bij deze acties betrokken zijn (denk hierbij aan de professionals/aanbieders, hun koepels en patiënten) en wat mogelijke belemmeringen zijn bij implementatie en de-implementatie.

- **Diversiteit**

De mate waarin aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond, en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.

- **Open science**

De mate waarin u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of de noodzaak van nieuwe dataverzameling onderbouwt. Geef aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Als u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.

4.3 Kwaliteitscriteria

Uw subsidieaanvraag wordt door de commissie beoordeeld op de onderstaande kwaliteitscriteria.

- **Doelstelling, vraagstelling en hypothese**

De doelstelling, onderzoeksvraag en hypothese dienen eenduidig geformuleerd te zijn. U beschrijft:

- Een helder geformuleerd doel.
- Een meetbare en concreet geformuleerde onderzoeksvraag. Deze vraag is identiek aan de kennisvraag.
- Een meetbare en concreet geformuleerde hypothese waarin de doelgroep, de interventie en de vergelijkende behandeling, de primaire uitkomstmaat en het verwachte effect worden genoemd. Geef een beknopte onderbouwing bij uw hypothese.

- **Plan van aanpak**

Het plan van aanpak (inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing) dient u uit te werken op basis van de PICO(ts) die bij het agenderen van de kennisvraag is opgesteld. Zie [Annex 1 – Kennisvraag en PICO\(ts\)](#). Het is belangrijk dat u bij deze uitwerking de informatie uit deze annex meeneemt en verwerkt. Waar nodig is de PICO(t) in de fase van het agenderen aangescherpt op advies van de commissie. Daarnaast heeft de commissie mogelijk feedback gegeven op een eerste schets van het aangeleverde studiedesign (s).

- *Patiënt (P)*: de populatie patiënten met heldere in- en exclusiecriteria.
- *Interventie (I)*: het behandelprotocol van de vorm(en) van zorg die centraal staat/staan in uw onderzoek. Dit betreft onder andere waar deze zorg uit bestaat, door wie de zorg wordt gegeven en in welke setting.
- *Comparator (C)*: het behandelprotocol van de vorm(en) van zorg waarmee vergeleken wordt in uw onderzoek, oftewel de controle-behandeling. Dit betreft onder andere waar deze zorg uit bestaat, door wie de zorg wordt gegeven en in welke setting.
- *Outcome (O)*: de primaire en secundaire uitkomstmaten. De primaire uitkomstmaat betreft een uitkomst die relevant is voor de patiënt, zoals gezondheid, functioneren en/of kwaliteit van leven. Meestal zal de primaire uitkomstmaat een patiënt-gerapporteerde uitkomst betreffen (zie ook [ZonMw-webpagina's](#) over het meten van brede gezondheid). Hoe gaat u de uitkomstmaten meten, bijvoorbeeld met welke (gevalideerde) meetinstrumenten en wat is de grenswaarde voor het kleinst mogelijke verschil dat als (klinisch) relevant wordt beschouwd (ook wel *minimal clinically important difference* genoemd, MCID)?

- *Tijdsperiode (t)*: de minimaal vereiste follow-up periode waarin de verwachte gunstige en ongunstige effecten voorkomen bij de interventie, en op welke momenten in tijd de primaire en secundaire uitkomstmaten in de studie worden gemeten.
- *Studiedesign (s) inclusief sample size berekening*:
 - o Het studiedesign: uit de onderbouwing moet blijken dat de keuze van het studiedesign aansluit bij de vraagstelling. Daarnaast moet duidelijk worden welke maatregelen worden genomen om potentiële bias te voorkomen.
 - o De sample size berekening wordt gebaseerd op de MCID. Aannames worden onderbouwd door eigen vooronderzoek en/of literatuur.
- *Data-analyse*: een beschrijving van de statistische analyse voor de uitkomstma(a)t(en). Analyses worden uitgevoerd volgens de intention-to-treat-methode. Hoe wordt omgegaan met missing values en op welke manier worden parameters zoals duur en therapiefrequentie, reden van beëindiging en specifieke patiëntengroepen meegenomen in de analyse, bijvoorbeeld middels een subgroepanalyse.

- **Haalbaarheid**

Het onderzoek is haalbaar binnen de opgegeven looptijd en het opgegeven budget. De looptijd van uw project is niet langer dan hiervoor nodig is (richttijd van 2 tot 5 jaar) en maximaal 10 jaar. Indien u een looptijd van langer dan 5 jaar in de aanvraag opneemt, onderbouw dan waarom dit noodzakelijk is. De beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen dragen bij aan de haalbaarheid van het onderzoek. De haalbaarheid is toegelicht middels een:

- Realistische tijdsplanning voor alle fasen (voorbereiding, inclusie, follow-up, analyse en rapportage) van het project.
- Beknopt plan van aanpak voor de voorbereidende fase van het onderzoek waarbij rekening wordt gehouden met, indien van toepassing, het verkrijgen van medisch-ethische goedkeuring, het inregelen van juridische zaken en het opzetten van de logistiek rondom de studie.
- Overzicht van verwachte belemmeringen en hoe deze worden ondervangen.
- Toelichting op de omvang van de patiëntenpopulatie en de bereidheid van patiënten om deel te nemen, zodat het benodigde aantal patiënten geïncludeerd kan worden binnen de aangegeven inclusieperiode. Deze is bij voorkeur gebaseerd op eerder onderzoek en/of pilot- of haalbaarheidsdata.
- Beschrijving van hoe wordt afgestemd met reeds lopende studies binnen de deelnemende centra, alsook concurrerende studies in Nederland met dezelfde patiëntenpopulatie. Meer informatie hierover vindt u in de publicatie '[Succesvol includeren](#)' en op de pagina '[Patiëntdeelname aan onderzoek](#)'.
- Planning- en inclusieschema dat is afgestemd met de inkluderende centra (verplichte bijlage 3).

De resultaten dienen zo snel mogelijk beschikbaar te zijn; de looptijd van uw project is dan ook niet langer dan noodzakelijk. Afhankelijk van het studiedesign, benodigde follow-up tijd en omvang van de patiëntenpopulatie is het wenselijk dat het onderzoek in 2 tot 5 jaar wordt uitgevoerd en afgerond.

- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**

Patiënten beschikken over ervaringsdeskundigheid. Ze spelen daarom een centrale rol bij de opzet, uitvoering en implementatie. ZonMw wil kwalitatief goede participatie terugzien in uw aanvraag. Dit doet u door:

- Te beschrijven hoe de onderzoeksopzet voorziet in het actief betrekken van patiënten, ervaringsdeskundigen en/of patiëntvertegenwoordigers binnen elke fase van het onderzoek. Hiermee wordt bedoeld het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van patiënten, ervaringsdeskundigen en/of vertegenwoordigers.
- Minimaal 1 patiënt, ervaringsdeskundige en/of patiëntvertegenwoordiger op te nemen in de projectgroep. U dient het profiel van deze persoon/personen in de aanvraag te beschrijven en de verplichte bijlage 4: Participatiematrix in te vullen. De participatiematrix dient gezamenlijk te worden besproken tussen de projectleider/-groep en de participerende ervaringsdeskundige, gezien het een hulpmiddel is om het gesprek over participatie te ondersteunen, ook gedurende de looptijd van het project. Via [deze link](#) kunt u de participatiematrix en de bijbehorende handleiding aanvragen.

- De betreffende patiëntenorganisatie(s) tijdig te betrekken bij uw aanvraag en op te nemen in uw projectgroep.
 - in de begroting van het project een passende financiële vergoeding op te nemen voor de activiteiten die opgenomen staan in de participatiematrix.
- **Economische evaluatie**
De subsidieaanvraag bevat een plan van aanpak voor de kosteneffectiviteitsanalyse (KEA) en een beschrijving van de budget impact analyse (BIA). U volgt hierbij de '[Richtlijn voor het uitvoeren van economische evaluaties in de gezondheidszorg](#)' van het Zorginstituut.
 - Voor de KEA geldt dat Quality Adjusted Life Years (QALY's) als uitkomstmaat meegenomen wordt, tenzij onderbouwd kan worden dat QALY's niet relevant zijn voor het specifieke vraagstuk. Enkel wanneer een KEA niet bijdraagt aan het beantwoorden van uw onderzoeksvraag, kan, met goede onderbouwing, besloten worden deze analyse niet op te nemen in uw subsidieaanvraag.
 - De BIA wordt uitgevoerd vanuit het perspectief van de landelijke overheid (maatschappelijk perspectief), zorgaanbieder(s) en zorgverzekeraar. Op de website van ZonMw is een [BIA-leidraad en rekentool](#) beschikbaar die u kunt gebruiken bij het uitvoeren van uw BIA. Indien relevant, worden andere perspectieven ook doorgerekend.
 - Vermeld hiernaast ook wie uit de projectgroep expertise heeft op economische evaluaties.
 - **Projectgroep**
De samenstelling van de projectgroep draagt bij aan de kwaliteit van uw onderzoek of project. De projectgroep bestaat uit verschillende leden waaronder in elk geval:
 - een hoofdaanvrager en eventuele mede-aanvragers
 - een projectleider/penvoerder (vaak dezelfde persoon als hoofdaanvrager, tenzij er een tweede persoon is die samen met de hoofdaanvrager verantwoordelijk is voor het project)
 - een bestuurlijk verantwoordelijke (vanuit dezelfde instelling als de hoofdaanvrager)
 - zorgprofessionals met klinische expertise op het gebied van de interventie-indicatiecombinatie
 - 1 of meer patiënten/patiëntvertegenwoordigers en/of ervaringsdeskundigen
 - een methodoloog, epidemioloog en/of statisticus
 - een health technology assessment (HTA)-deskundige

Uit ervaring is gebleken dat het succesvol verlopen van een studie mede bepaald wordt door de samenstelling, ervaring en competenties binnen de projectgroep. De benodigde expertise, kennis en infrastructuur moeten aanwezig zijn voor een succesvol onderzoek. Denk hierbij aan klinische, wetenschappelijke, methodologische en statistische kennis, expertise in (kosten)effectiviteitsanalyses, ondersteuning bij de uitvoering en het patiëntenperspectief.

Meer informatie over de ZonMw-brede kwaliteitscriteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4 Prioriteitstelling

In het geval dat er meerdere subsidieaanvragen zijn ontvangen en er meer dan 1 subsidieaanvraag voor honorering in aanmerking komt (zie een toelichting onder [2.3 Bijeenkomst](#)), prioriteert de commissie de subsidieaanvragen met behulp van onderstaande matrix. Als subsidieaanvragen gelijk scoren op kwaliteit, vindt verdere prioritering plaats op basis van de criteria uit de oproep. Hierbij wordt eerst gekeken naar het criterium Plan van aanpak. Indien nodig wordt als tweede stap gekeken naar het criterium Haalbaarheid en als derde stap naar het criterium Patiëntenparticipatie. Indien nodig en mogelijk wordt als vierde stap gekeken naar het criterium Economische evaluatie.

Kwaliteit	Zeer goed	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Relevantie					
Voldoet aan criteria	1	2	3	Afwijzen	Afwijzen
Voldoet niet aan relevantie criteria	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen

5. Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

De subsidieaanvraag kan uitsluitend door de hoofdaanvrager worden ingediend via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van de subsidieaanvraag is 15 september 2026, om 14.00 uur.

Het gehele tijdspad voor deze subsidieronde ziet u [hier](#).

5.2 Tips

- Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt, moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).
- Wij raden u aan om, voordat u uw subsidieaanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te downloaden (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.
- **Let op:** zorg dat de documenten die u uploadt niet beveiligd zijn. Begrotingen of andere bestanden die ondertekend zijn (bijvoorbeeld met ValidSign) hebben vaak automatisch een beveiliging. Haal deze eraf vóór u het bestand uploadt, anders kan het systeem het bestand niet goed verwerken. U kunt controleren of uw PDF een beveiliging heeft door het te openen in Adobe Acrobat, op de rechtermuisknop te klikken, naar documenteigenschappen te gaan en dan naar het tabblad beveiliging te gaan. Daar kunt u zien of en hoe uw bestand beveiligd is. U kunt ook de PDF in een browser openen, als uw bestand beveiligd is, komt dit in een balkje bovenin te staan.

5.3 Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kunt u toevoegen aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per e-mail sturen naar ZonMw, ter attentie van de clusterondersteuning kaderprogramma Passende Zorg: programmapassendezorg@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op via programmapassendezorg@zonmw.nl of 070 349 54 65. De reactie op inhoudelijke vragen kan door ZonMw met Zorginstituut Nederland worden afgestemd.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

De volgende **formats** moet u **verplicht gebruiken** wanneer u een subsidieaanvraag indient (zie toelichting in paragraaf 3.1.5):

- Begroting: [Begrotingsformat Gerichte Ronde 2026-1](#)
- Bijlage 1: [Planning en inclusieschema](#)
- Bijlage 2: [Patiënteninclusie \(flowchart\)](#)
- Bijlage 3: [Patiëntenparticipatie \(participatiematrix\)](#)
- Bijlage 4: [Intentieverklaringen](#)
- Bijlage 5: [Steunverklaringen](#)

- Bijlage 7: [Letter of Commitment](#)
- Bijlage 8: Bijlagen staatssteun
 - AGVV: [Verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#)
 - AGVV: [Verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#)
 - AGVV: [Verklaring cumulatie van staatssteun](#)
 - AGVV: [Bewijs grootte onderneming](#)
 - De-minimisverordening: [Verklaring de-minimissteun](#)

Andere bijlagen of opmaak van de verplichte bijlagen worden niet geaccepteerd.

Op de ZonMw-website leest u meer over:

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag](#)
- [Programmapagina kaderprogramma Passende Zorg](#)

6. Annexen

- Annex 1 – Kennisvraag en PICO(ts): Chronokickstart voor patiënten met een depressieve stoornis of bipolaire depressie
- Annex 2 – Staatssteuninstrument - AGVV
- Annex 3 – Staatssteuninstrument - De-minimisverordening
- Annex 4 – Staatssteuninstrument - Daadwerkelijke samenwerking

Annex 1 – Kennisvraag en PICO(ts): Chronokickstart voor patiënten met een depressieve stoornis of bipolaire depressie

Onderstaande informatie over de kennisvraag en de PICO(ts) is overgenomen uit het 'aanmeldformulier kennisvraag' dat de beroeps- en koepelorganisaties hebben gebruikt om deze kennisvraag te agenderen.

Het uit te voeren onderzoek op basis van de kennisvraag dient bruikbare resultaten op te leveren voor de toets op het basispakket, en/of voor het ontwikkelen en onderhouden van richtlijnen en/of kwaliteitsstandaarden, en/of voor contractering van zorg (inclusief bekostiging). Om die reden zijn bij het vaststellen van de kennisvraag en PICO(t) door de Commissie Onderzoek Passende Zorg aanscherpingen en opmerkingen meegegeven voor de uitwerking van de subsidieaanvraag. Deze vindt u onderstaand.

Bij het agenderen van de kennisvraag was het aanleveren van een eerste denkrichting voor het studiedesign (s) facultatief. Indien een eerste denkrichting voor het studiedesign (s) is beschreven door de agenderende partij(en) in het aanmeldformulier, dan betreft dit nog geen definitieve uitwerking. De commissie heeft hier dan bij de beoordeling van de kennisvraag feedback op gegeven. Zowel de omschrijving van de eerste denkrichting voor het studiedesign (s) als de feedback van de commissie zijn in dit geval opgenomen in de betreffende Annex. De PICO(t) van een kennisvraag staat vast op basis van de informatie in de Annex, het design (s) staat nog niet vast en dient definitief uitgewerkt te worden in uw subsidieaanvraag. U dient hierbij in te gaan op de feedback van de commissie over het studiedesign (s) zoals ingediend door de agenderende partij(en).

Het complete aanmeldformulier met daarin informatie over de rationale van de kennisvraag, de onderbouwing op basis van de criteria van het Maatschappelijk Agenderingskader van Zorginstituut Nederland, een literatuuroverzicht en steunverklaringen wordt na de bijeenkomst gedeeld met de beoogde hoofdaanvrager.

Kennisvraag	
Kennisvraag:	Leidt vroegtijdige ambulante gecombineerde chronotherapie (Chronokickstart), toegevoegd aan gebruikelijke zorg, tot een snellere afname van depressieve symptomen dan alleen gebruikelijke zorg bij patiënten met een depressieve stoornis of bipolaire depressie?
Indienende partij(en):	Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)
Steunverklaringen van:	MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid, Depressie Vereniging, PlusMinus

Patiënt (P)
Ambulante volwassen patiënten (18-75 jaar) gediagnosticeerd met MDD (major depressive disorder) of BD (bipolaire stoornis), die een matig tot ernstige depressieve episode doormaken (MADRS ≥ 20), bij wie gestart wordt met een nieuwe antidepressieve behandeling voor de huidige episode. Patiënten moeten in staat zijn om geïnformeerde toestemming te geven en Nederlands of Engels te begrijpen en spreken. Retinopathie, zwangerschap of de wens om zwanger te worden, vormen contra-indicaties. Patiënten met concrete suïcidale gedachten met intentie tot handelen (gedefinieerd als score 5 of 6 op MADRS item 10) kunnen niet deelnemen, evenals patiënten met actuele manische of psychotische symptomen en ernstige cognitieve beperkingen die therapietrouw beïnvloeden. Alle patiënten starten voorafgaand aan of gelijktijdig met de studie een reguliere farmacologische behandelingsstap volgens de geldende richtlijnen. Bij beide groepen zal de gekozen medicatie tijdens de eerste twee weken van de interventie niet worden veranderd, maar daarna wel. De dosering kan tijdens de interventie worden aangepast tot het gewenste niveau. Voor patiënten met BD type I is het gebruik van een stemmingsstabilisator verplicht.
Opmerkingen van de commissie m.b.t. Patiënt (P): Een onderbouwing is nodig waarom de inclusie van de patiëntenpopulatie beperkt wordt tot patiënten bij wie gestart wordt met een nieuwe antidepressieve behandeling voor de

huidige episode, bestaande uit ten minste een reguliere farmacologische behandelingsstap volgens de geldende richtlijnen. Gezien de heterogeniteit van de patiëntenpopulatie, dient overwogen te worden ook patiënten te includeren die enkel een psychotherapeutische behandeling krijgen zonder toepassing van antidepressiva. • Er dient toegelicht te worden wat wordt bedoeld met een nieuwe antidepressieve behandeling. Denk hierbij aan hoeveel tijd er tussen de behandelingen mag zitten en of er een beperking in het aantal depressieve episodes zit die eerder hebben plaatsgevonden. • Patiënten tot 75 jaar worden geïncludeerd in de beoogde studie. Het is bekend dat mensen al voor die leeftijd veranderingen doormaken in hun slaappatroon. Dit kan invloed hebben op de uitkomsten. Er dient te worden overwogen om de maximale leeftijd te verlagen op basis van een goede onderbouwing. Indien de maximale leeftijdsgrens 75 jaar blijft, dan dient uitgewerkt te worden hoe hiermee wordt omgegaan in de analyses.
Interventie (I)
De te onderzoeken interventie betreft een niet-farmacotherapeutische behandeling gericht op het herstellen van circadiaanse ritmes die wordt toegevoegd aan de gebruikelijke zorg. De interventie is ambulante CCT (Chronokickstart), bestaande uit gestructureerde slaapdeprivatie (SD) en felle lichttherapie (LT). In de eerste week ondergaan patiënten drie nachten van SD (zondag, dinsdag, donderdag) van 20:00 tot 07:00 uur onder klinische supervisie, gevolgd door 30 minuten LT de volgende ochtend (10000 lux). Elke SD-nacht wordt gevolgd door een herstelnacht (maandag, woensdag, vrijdag), waarin patiënten mogen slapen, maar niet voor 20:00 uur. Tegelijkertijd vinden dagelijks ochtendsessies van LT plaats (thuis of in het studiecentrum) op weekdays. In de tweede week zijn er geen SD-nachten gepland, maar LT blijft plaatsvinden op weekochtenden. Gedurende de twee weken van de interventie krijgen patiënten begeleiding bij het handhaven van regelmatige slaap-waakritmes en het vermijden van dutjes, als onderdeel van deze ambulante behandeling.
Opmerkingen van de commissie m.b.t. Interventie (I): • Voeg een nadere onderbouwing toe op basis van wetenschappelijke literatuur waaruit blijkt waarom gekozen is voor de combinatie van lichttherapie en slaapdeprivatie. Geef ook aan waarom de combinatie van deze twee interventiecomponenten nog niet in alle ggz-instellingen wordt toegepast. • Er dient toegelicht te worden welke zorgverlener de interventie toepast, wat de extra personele inzet is voor de implementatie van de interventie en welke impact dit heeft op de behandelduur.
Comparator (C)
De vergelijking betreft de standaardzorg voor depressie volgens nationale richtlijnen, waarbij alle patiënten voorafgaand of gelijktijdig met de studie starten met een reguliere farmacologische behandelingsstap volgens de geldende richtlijnen. Psychotherapie, zoals cognitieve gedragstherapie (CGT), is toegestaan als aanvulling op de farmacotherapie binnen de standaardzorg.
Opmerkingen van de commissie m.b.t. Comparator (C): • Er dient toegelicht te worden of het al dan niet toegestaan is dat een component van gecombineerde chronotherapie wordt toegepast binnen de standaardzorg. • Onderbouw of de basis van de behandeling waaraan de Chronokickstart interventie wordt toegevoegd gelijkgetrokken moet worden. Licht toe of hier draagvlak voor is en welke behandeling de standaard behandeling zou moeten zijn. Indien er variatie in de standaardbehandeling blijft, dient er toegelicht te worden hoe hier in de analyse mee wordt omgegaan.
Outcome (O)
De primaire uitkomst is het behalen van een Minimal Clinically Important Difference (MCID), gedefinieerd als een $\geq 30\%$ reductie in MADRS-scores twee weken na start van de interventie.

Deze drempel is gekozen op basis van bewijs dat dit de minimale verandering is die patiënten als klinisch betekenisvol ervaren. Secundaire uitkomsten omvatten: • andere stemmingsscores (MADRS, IDS-SR, YMRS, AMS) • suïcidaliteit (C-SSRS) • herstelgerichte uitkomstmaten (MHCS) • veranderingen in medicatie, dosering en/of psychotherapie • slaapuitkomsten (ISI, MEQ, GSK, actigrafie) • therapietrouw (actigrafie) • bijwerkingen (SAFTEE) • kwaliteit van leven en functioneren (EQ-5D-5L, ReQoL-10, actigrafie) • kosteneffectiviteit (TIC-P, iPCQ)
Opmerkingen van de commissie m.b.t. Outcome (O): • Licht toe waarom de primaire uitkomstmaat wordt gemeten twee weken na de start van de interventie en niet na een langere periode na de interventie. • Er dient overwogen te worden om voor het meten van de primaire uitkomstmaat een DSM-5 diagnostisch instrument te gebruiken. • Er wordt een groot aantal secundaire uitkomstmaten gemeten op verschillende momenten (zie ook 'tijdsperiode (t)'). Het dient te worden overwogen of het noodzakelijk is om alle genoemde secundaire uitkomstmaten te meten, rekening houdend met de haalbaarheid en belasting van de metingen voor de patiënten.
tijdsperiode (t)
De follow-up duurt een half jaar, gekozen om zowel korte- als langetermijneffecten van de interventie in kaart te brengen. Primaire en secundaire uitkomstmaten worden gemeten bij baseline, direct na de interventie (2 weken), na 4 weken, en bij 3 en 6 maanden. Deze tijdlijn maakt evaluatie van onmiddellijke effecten, blijvende voordelen en eventuele vertraagde effecten mogelijk.
Opmerkingen van de commissie m.b.t. tijdsperiode (t): • Het is niet duidelijk of de follow-up tijd van 6 maanden voldoende is om de effecten van de CCT te meten op de terugkeer naar werk bij deze patiëntengroep. Er dient overwogen te worden een langere follow-up periode van ten minste 12 maanden aan te houden en toegelicht te worden waarom de gekozen follow-up periode geschikt is.
Studiedesign (s) – eerste denkriching
Deze studie is bedacht als een multicenter, head-to-head gerandomiseerd gecontroleerd onderzoek (RCT) om de superioriteit van Chronokickstart plus standaardzorg te vergelijken met alleen standaardzorg bij patiënten met MDD of BD. Een superioriteitsdesign is gekozen omdat eerdere studies suggereren dat CCT leidt tot snellere symptoomreductie dan standaard steppedcare behandeling. De studie beoogt deze bevindingen te bevestigen in een gestructureerde poliklinische setting.
Opmerking m.b.t. studiedesign (s): • Het studiedesign (s) zoals hierboven opgenomen betreft een eerste denkriching die door de indieners van de kennisvraag is meegegeven. Het is aan de onderzoeksgroep om een passend studiedesign te kiezen en uit te werken in de subsidieaanvraag.

Bij het vaststellen van de bovenstaande kennisvraag en PICO(ts) door de beoordelingscommissie worden de volgende opmerkingen meegegeven voor uitwerking van de subsidieaanvraag:

Aanvullende opmerkingen voor uitwerking van de subsidieaanvraag

Opmerkingen van de commissie m.b.t. de relevantiecriteria uit het Maatschappelijk Agenderingskader:

- **Maatschappelijke ziektelast:** Licht toe hoeveel van de 550.000 mensen die jaarlijks een depressieve stoornis hebben vallen binnen de voorgestelde studiepopulatie. De commissie merkt op dat het effect van de interventie op terugkeer naar werk is gebaseerd op een studie onder personen met relatief milde mentale klachten. Deze populatie is niet vergelijkbaar met de beschreven patiëntpopulatie van mensen met MDD of BD. Daarmee wordt het effect mogelijk overschat.
- **Arbeidsinzet:** Er wordt beschreven dat de interventie kan worden uitgevoerd door het reeds aanwezige personeel, terwijl ook wordt gesproken over de schaarste in personele capaciteit in de geestelijke gezondheidszorg. In navolging van de opmerking van de commissie m.b.t. de 'Interventie (I)' dient de impact van de interventie op arbeidsinzet nader te worden onderbouwd.
- **Financiële impact op zorgbudget:** Er wordt geen schatting gegeven van de mogelijke reductie in zorgkosten ten gevolge van de implementatie van de interventie. Er wordt gevraagd dit relevantiecriterium verder uit te werken en deze punten hierin mee te nemen.
- **Ongewenste praktijkvariatie:** In sommige ggz-instellingen wordt de gecombineerde interventie (Chronokickstart) nog niet ingezet. Licht toe waarom de gecombineerde interventie in sommige instellingen al wel en in andere instellingen niet wordt toegepast.

Annex 2 – Staatssteuninstrument AGVV

Om in aanmerking te komen voor subsidie onder de AGVV moet, behalve aan de inhoudelijke criteria van de subsidieoproep, ook worden voldaan aan enkele specifieke vereisten die volgen uit de AGVV. Deze vindt u hieronder.

- ZonMw verleent geen subsidie als het onvoldoende aannemelijk is dat uw aanvraag aan alle definities en voorwaarden van de AGVV voldoet, of als subsidieverstrekking naar het oordeel van ZonMw leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.¹⁰
- ZonMw verleent geen subsidie als de datum van aanvang van de werkzaamheden aan het project, of van aanvang van de activiteiten, eerder is dan de datum van indiening van de subsidieaanvraag.¹¹
- ZonMw verleent geen subsidie aan ondernemingen waartegen een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij door Nederland toegekende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard.¹² Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#) ingevuld en ondertekend toe.
- ZonMw verleent geen subsidie aan ondernemingen in moeilijkheden.¹³ Voegt u bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#) ingevuld en ondertekend toe.
- Cumulering van subsidies (of andere vormen van staatssteun) voor dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, mag er niet toe leiden dat de maximale steunintensiteit wordt overschreden. Indien er al door een bestuursorgaan of door de Europese Commissie subsidie is verstrekt voor dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, dan zal ZonMw slechts een zodanig bedrag aan subsidie verstrekken, dat het totale bedrag aan subsidie niet meer bedraagt dan het bedrag dat op basis van de AGVV mag worden verleend.¹⁴ Voegt u bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring cumulatie van staatssteun](#) ingevuld en ondertekend toe.

Binnen deze subsidieoproep worden projecten gefinancierd die vallen onder de categorie industrieel onderzoek (zie artikel 25, lid 2, sub b van de AGVV).

Bij gebruikmaking van dit artikel dient rekening te worden gehouden met onderstaande voorwaarden:

- **Steundrempel:** de drempel voor steun aan industrieel onderzoek bedraagt 20 miljoen euro per onderneming per project.
- **In aanmerking komende kosten:** enkel kosten die rechtstreeks zijn gerelateerd aan de uitvoering van het onderzoek komen in aanmerking voor een subsidie. Daarbij gaat het om:
 - personeelskosten
 - kosten van apparatuur en uitrusting
 - kosten van gebouwen en gronden
 - kosten van contractonderzoek
 - algemene bijkomende kosten
- **Steunintensiteit:** de steunintensiteit van de in aanmerking komende kosten bedraagt maximaal 50 procent per organisatie. Cofinanciering van minimaal 50 procent is dus verplicht. Deze cofinanciering kan in cash en/of in kind zijn. *NB: de steunintensiteit kan worden verhoogd*.*
- **Algemene voorwaarden:** Bij de steunverlening moet sprake zijn van een stimulerend effect, oftewel het onderzoek mag nog niet gestart zijn voordat de subsidie is toegekend. Ook dient rekening te worden gehouden met cumulatie - als er voor dezelfde kosten steun is toegekend

¹⁰ Artikel 1 lid 5 AGVV

¹¹ Artikel 6 AGVV

¹² Artikel 1, lid 4, sub a AGVV

¹³ Artikel 1, lid 4, sub c AGVV. Financiële moeilijkheden als bedoeld in artikel 2, lid 18 van de AGVV

¹⁴ Artikel 8 AGVV

door andere overheden, dan mag het totale bedrag het toepasselijke plafond niet overschrijden. Verder mag geen steun worden verleend aan ondernemingen in financiële moeilijkheden en er mag geen steun worden verleend aan ondernemingen waarbij er een bevel tot terugvordering uitstaat (Deggendorf-clausule).

** De steunintensiteit kan als volgt worden verhoogd van 50% ('basis') tot een maximale steunintensiteit van 80% van de in aanmerking komende kosten (zie onderstaande tabel):*

- opslag van 20% voor kleine ondernemingen¹⁵ en 10% voor middelgrote ondernemingen
- opslag van 15% als de projectresultaten ruim worden verspreid via conferenties, open access opslagplaatsen of gratis of opensource software (zie voorwaarden genoemd onder artikel 25 lid 6 AGVV)

Industrieel onderzoek	Kleine onderneming	Middelgrote onderneming	Grote onderneming
<i>Basis steunintensiteit</i>	<i>50%</i>	<i>50%</i>	<i>50%</i>
Verhoging steunintensiteit i.v.m. type onderneming	20%	10%	n.v.t.
Verhoging steunintensiteit i.v.m. verspreiding projectresultaten	10%	15%	15%
Totale steunintensiteit	80%	75%	65%
<i>Dan is de cofinanciering minimaal</i>	<i>20%</i>	<i>25%</i>	<i>35%</i>

Om aan te tonen dat u aan de AGVV-voorwaarden voldoet wordt u gevraagd diverse verklaringen in te vullen en bij indiening van de subsidieaanvraag mee te sturen.

In de verklaringen ([zie verplichte bijlagen](#)) geeft u aan dat:

- U het maximale steunbedrag niet overschrijdt. Als voor dezelfde kosten ook steun van andere overheden is toegekend, mag het totaal niet hoger zijn dan het toegestane bedrag.
- U pas met de activiteiten start nadat u de subsidieaanvraag hebt ingediend. Dit is een voorwaarde van de AGVV, omdat er alleen sprake kan zijn van een stimulerend effect als de activiteiten nog niet zijn begonnen.
- Er bij uw onderneming geen bevel tot terugvordering van onrechtmatige staatssteun uitstaat.
- Uw onderneming niet in financiële moeilijkheden verkeert. De AGVV staat geen steun toe aan ondernemingen die in financiële moeilijkheden zijn.

Vanwege specifieke regels voor de begroting vragen wij u gebruik te maken van een AGVV-begrotingsformat.

Om vast te stellen of er sprake is van een kleine of middelgrote onderneming dient u bij indiening van de subsidieaanvraag de [EU SME Self Assessment Wizard](#) in te vullen. Het formulier mag maximaal 14 dagen vóór indiening van de aanvraag zijn gegenereerd. Het formulier (of een screenshot) dient u als verplichte bijlage aan te leveren. Bij de berekening van de steunintensiteit en de in aanmerking komende kosten gebruikt u bedragen vóór aftrek van belastingen of andere heffingen. De in aanmerking komende kosten staat u met bewijsstukken die duidelijk, gespecificeerd en actueel zijn. Deze bewijsstukken kunnen, na honorering, op elk moment worden opgevraagd en dienen vervolgens binnen afzienbare tijd te worden aangeleverd aan ZonMw.

¹⁵ Een kleine onderneming is een onderneming waar minder dan 50 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijks balanstotaal 10 miljoen euro niet overschrijdt. Een middelgrote onderneming is een onderneming waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen euro en/of het jaarlijks balanstotaal 43 miljoen euro niet overschrijdt.

Annex 3 – Staatssteuninstrument De-minimisverordening

Om in aanmerking te komen voor subsidie onder de de-minimisverordening moet, behalve aan de inhoudelijke criteria van de subsidieoproep, ook worden voldaan aan enkele specifieke vereisten die volgen uit de de-minimisverordening. Deze vindt u hieronder.

Op grond van de de-minimisverordening kan een onderneming van verschillende overheidsinstellingen maximaal € 300.000, - aan subsidie ontvangen over een periode van 3 jaar zonder dat dit ongeoorloofde staatssteun oplevert. Bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag dient u een [Verklaring de-minimissteun](#) in, waarin u alle de-minimissteun opgeeft die u over de 2 voorgaande belastingjaren en in het lopende belastingjaar heeft ontvangen. Als in het (recente) verleden subsidie is verstrekt als de-minimissteun, zou dat in de betreffende subsidiebeschikking of andere documenten uitdrukkelijk moeten zijn aangegeven.

Als er sprake is van samenwerking, waarbij meerdere ondernemingen begunstigde van staatssteun kunnen zijn, dan moeten alle ondernemingen voldoen aan de voorwaarden van de de-minimisverordening. Dit betekent dat alle ondernemingen die binnen het project subsidie ontvangen een eigen de-minimisverklaring moeten aanleveren.

Het is belangrijk om zorgvuldig na te gaan of de de-minimisdrempel niet wordt overschreden. Handelen in strijd met de Europese staatssteunregels kan leiden tot terugvordering van de verleende steun, vermeerderd met wettelijke rente.

Het de-minimisplafond geldt voor 1 onderneming. Artikel 2 lid 2 van de [de-minimisverordening \(nr. 1407/2013\)](#) geeft aan wanneer sprake is van 1 onderneming. Het kan namelijk voorkomen dat 2 (of meer) ondernemingen een bepaalde band met elkaar onderhouden en onder deze verordening als 1 onderneming worden gezien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het hebben van de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders van een andere onderneming, het recht om onder meer bestuursleden van een andere onderneming te benoemen/ontslaan en het recht een overheersende invloed op een andere onderneming uit te oefenen.

Uw aanvraag voor subsidie wordt afgewezen als:

- a. 1 van de situaties bedoeld in artikel 1 van de de-minimisverordening zich voordoet waarbij toepassing van de de-minimisverordening is uitgesloten;
of
- b. door toekenning van de gevraagde subsidie het de-minimisplafond zou worden overschreden;
of
- c. uw aanvraag anderszins niet voldoet aan de voorwaarden van de de-minimisverordening.

Annex 4 – Staatssteuninstrument Daadwerkelijke Samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoering van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen
 - a. ten minste 2 onafhankelijke partijen;
 - b. waarvan ten minste 1 partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie¹⁶ en 1 partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. een duidelijke omschrijving geven van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling.
2. 1 of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.¹⁷
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden Subsidieaanvraag

In uw subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Geef duidelijk aan welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- Of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft.
- Welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking.
- Welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd.
- Welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting).

En:

- Op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling.
- In een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn.

¹⁶ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#)

¹⁷ Par. 1.3 onder j), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#)

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw-website vindt u meer informatie over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden de [ZonMw-website](#).

In de samenwerkingsovereenkomst moet onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen worden. Deze bepaling regelt dat:

- De resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden.
- De uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is ‘uitvinder is eigenaar’.
- De onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelte-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm’s length-voorwaarden plaats te vinden.

U dient tijdig een definitieve, maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst, aan te leveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering Project

Het gehele project moet worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet, of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op: het is niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen.